

Для покращення умов тримання затриманих в ізоляторах тимчасового тримання у 20 областях України запроваджено нову концепцію модульного харчування. Заходи, що плануються: оптимізувати існуючу структуру ІТТ (з 380 до 150), що у свою чергу надасть змогу зменшити кількість обслуговуючого персоналу (з 3,4 до 2,3 тис.) та зекономити кошти на утримання цих установ (з 9,5 до 3,6 млн. грн.); побудувати 14 нових ІТТ, провести ремонт приміщень у 56 існуючих та реконструювати 80 споруд.

8. *CriminalInvestigation* – реформування блоку кримінальної поліції, створення служби детективів. Мета – створення універсальної служби детективів, яка об'єднає у собі функції оперативних та слідчих підрозділів, зменшить навантаження на слідчих, підвищить якість досудового розслідування, передусім тяжких та особливо-тяжких злочинів, а також спростить процедуру досудового розслідування шляхом запровадження інституту дізнання. Реалізацію відповідного пілотного проекту наприкінці 2016 року розпочато у Київській області, в рамках якого 125 слідчих Києва та області пройшли переатестацію та навчання за сучасними стандартами. З квітня 2017 року розпочато реалізацію пілотного проекту в окремих територіальних (відокремлених) підрозділах територіальних органів поліції в Київській, Запорізькій, Львівській, Одеській, Полтавській, Сумській, Харківській та Хмельницькій областях.

9. *Створення єдиного контактного центру «102»*. Мета – впровадження регіональних контактних центрів в усіх територіальних органах Національної поліції України, з їх послідовним об'єднанням в єдину систему, з метою розподілу пікових навантажень між регіонами без втрати якості обслуговування. Підрозділи служби «102» розпочали свою роботу у всіх обласних центрах України.

10. *Створення мобільних груп з реагування та запобігання насильству в сім'ї*. Мета – ефективне реагування на повідомлення про факти вчинення насильства в сім'ї, надання поліцейських послуг потерпілим особам та вжиття заходів реагування до правопорушника. З початку квітня 2017 р. в пілотних регіонах (Дарницьке управління поліції ГУНП у м. Києві, Малиновський відділ поліції ГУНП в Одеській області, Северодонецький відділ поліції ГУНП в Луганській області) розпочали роботу «мобільні групи» з реагування на повідомлення про вчинення насильства в сім'ї.

Реформа поліції є одним з найбільш важливих та складних завдань у будь-яких умовах. Але особливо складним є реформування поліції у посткризових ситуаціях, коли здійснення реформи включає в себе набагато більше, ніж просто зовнішні зміни у діяльності поліцейських інституцій. У процесі її реалізації слід враховувати не тільки досвід в галузі інституційних змін, управління, матеріально-технічного забезпечення, але й психології. Організаційні зміни повинні мати для співробітників позитивний психологічний зміст, який забезпечується відповідними програмами, спрямованими на формування відчуття психологічної безпеки та психологічної залученості до цих змін.

Одержано 01.11.2017

УДК 351.74:338.2(-91)

Олександр Маркович БАНДУРКА,

доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0240-5517>

СТАНОВЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ОХОРОНЦІВ ПРАВОПОРЯДКУ В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ПЕРШІ РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1991–2001 рр.)

У нинішній час Україна переживає глибокі соціально-економічні та політичні зміни. Ці фундаментальні зміни в суспільно-політичному житті пов'язані з реформою судової системи, органів внутрішніх справ, становленням Національної поліції і спрямовані на забезпечення

надійного захисту особистості, суспільства і держави від злочинних посягань. Концепція розвитку поліції безпосередньо фокусується на вивченні та використанні внутрішнього і міжнародного досвіду в організації та діяльності поліції та міліції. Цікавий досвід у цьому плані було накопичено у Харкові за перше десятиріччя незалежності України, де була розроблена та почала реалізовуватися нова парадигма підготовки охоронців правопорядку. Сутність її полягала в тому, що, по-перше, почалася підготовка саме національних, українських кадрів правоохоронців. По-друге, ця підготовка почала здійснюватися вперше в Харкові у вищому навчальному закладі. По-третє, таким закладом вперше на пострадянському просторі став Університет внутрішніх справ, який забезпечував багатопрофільність, глибину та комплексність підготовки охоронців правопорядку.

Свого часу, 29 листопада 1990 р., Верховна Рада УРСР ухвалила постанову «Про невідкладні заходи по зміцненню законності та правопорядку в республіці», якою передбачалося відкрити у Харкові вищий навчальний заклад МВС. Понад рік тривали пошуки оптимальних форм реалізації цього рішення та здійснювалася відповідна підготовча робота.

Подальший розвиток міліцейського навчального закладу в Харкові пов'язано з проголошенням Україною державної незалежності та необхідністю в цих умовах подбати про підготовку власних кадрів, адже протягом десятиріч переважна більшість фахівців для органів внутрішніх справ України готувалася поза межами республіки (наприклад, слідчих готувала Волгоградська вища слідча школа працівників у сфері економічної безпеки – Горківська Вища школа міліції (нині Нижній Новгород). Єдиним вищим навчальним закладом цієї системи в Україні була Київська вища школа міліції МВС СРСР із трьохрічною формою навчання, чого було явно недостатньо для підготовки повноцінного фахівця. Таким чином, у нових умовах цілком очевидно стала необхідність створення сучасного відомчого навчального закладу, діяльність якого була б спрямована насамперед на підготовку кваліфікованих юристів-слідчих та оправних працівників для органів внутрішніх справ.

У цей час було створено Спеціальний факультет Харківського юридичного інституту, головним напрямком роботи якого стала підготовка кадрів, здатних виконувати специфічні функції, спеціалістів, які поєднували б у собі фундаментальну загальноправову підготовку із суто професійними практичними навичками та вміннями. Згідно з постановою Ради Міністрів СРСР від 15 серпня 1990 р. № 819 «Про вдосконалення системи підготовки кадрів для органів внутрішніх справ» на спецфакультет із 25 серпня 1991 р. було переведено 115 студентів, які закінчили III курс Української юридичної академії й виявили бажання вступити на службу в органи внутрішніх справ. Вони атестувалися в офіцерський склад та отримали спеціальні звання. Було здійснено також набір на 1 курс [1].

Процес становлення вищого навчального закладу тривав досить активно. Наказом Міністерства освіти та МВС України від 9 січня 1992 р. № 8/7 на базі Спеціального факультету МВС при Українській юридичній академії з метою підготовки юристів для роботи в органах внутрішніх справ було створено самостійний Харківський інститут внутрішніх справ за двома формами навчання – очною та заочною. Передбачалося приймати у Харківський інститут внутрішніх справ осіб відповідно до закону України «Про міліцію» і «Положення про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ», які мають середню освіту, здатні за своїми діловими та моральними якостями, станом здоров'я та фізичною підготовкою виконувати покладені на них завдання. Інституту було надано статус юридичної особи, його діяльність повинна була здійснюватися на підставі власного статуту. На МВС покладалося утримання на своєму балансі навчально-матеріальної бази інституту, забезпечення її розвитку, виділення необхідних штатів постійного та перемінного складу і здійснення прямого фінансування діяльності інституту.

Враховуючи складність та обсяг питань становлення Харківського інституту внутрішніх справ, а також із метою зміцнення його матеріально-технічної бази, координації навчального процесу і практичної діяльності органів внутрішніх справ наказом МВС України від 16 березня 1992 р. № 146 обов'язки керівництва ХІВС було покладено на автора цієї статті тоді народного депутата України і начальника Управління внутрішніх справ Харківської області генерал-лейтенанта міліції О. М. Бандурку.

До інституту було переведено значну кількість тих курсантів – громадян України, які навчалися у вищих навчальних закладах колишньої системи МВС СРСР поза межами України і висловили бажання повернутися на батьківщину, а також студентів Української юридичної

академії наборів 1989, 1990 й 1991 рр., які побажали продовжувати навчання в ХІВС. Крім викладачів, які раніше працювали на Спеціальному факультеті, до інституту прийшли фахівці з Національної юридичної академії України, Харківського державного університету, Харківського державного технічного університету радіоелектроніки й інших провідних навчальних закладів. Згідно зі штатним розписом на 1992 р. було утворено кафедри гуманітарних дисциплін, цивільно-правових дисциплін, оперативного-розшукової діяльності та спеціальної техніки, кримінального права і процесу, адміністративного права і адміністративної діяльності, економічного аналізу і обліку, криміналістики, правових основ підприємницької діяльності, іноземних мов, тактико-спеціальної і мобілізаційної підготовки, а також бойової та фізичної підготовки [2].

Наказом МВС України від 26 лютого 1992 р. № 92 «Про затвердження штату і лімітів штатної чисельності Харківського інституту внутрішніх справ» набір на очну форму навчання встановлювався у кількості 250 осіб, на заочну – 150 осіб, також передбачалося відкриття ад'юнктури із зарахуванням до її складу трьох осіб з перспективою розширення. Одразу ж особливу увагу було приділено вирішенню соціальних питань для викладачів новоутвореного інституту: виділення коштів для участі в будівництві житла для професорсько-викладацького складу, виділення для них же путівок у санаторії, прийняття для обслуговування в медичних закладах, користування дитячими садками системи МВС та ін.

Наказом МВС України від 30 грудня 1992 р. № 747 ліквідовувалось училище професійної підготовки УВС Харківської області, а все його майно передавалося Харківському інституту внутрішніх справ [3].

Головною метою організації ХІВС було створення такого відомчого вищого навчального закладу, який мав би потужний науковий потенціал і міг би готувати працівників практично всіх служб, що існували тоді в органах внутрішніх справ. Спочатку це був єдиний такий навчальний заклад в Україні та й у світі. Проте досягнення Харківського інституту внутрішніх справ були такими переконливими, що через деякий час досвід його роботи перейняли інші країни. Першим таким ВНЗ став Санкт-Петербурзький університет МВС Російської Федерації, а згодом і Московський, потім подібні ВНЗ були створені в Молдові, Литві та Латвії. На відміну від попередніх періодів не Україна копіювала російський чи зарубіжний досвід, а навпаки, Росія й інші країни колишнього СРСР узяли за зразок український досвід.

У 1992 р., коли Харківський інститут внутрішніх справ ще тільки утворився, у ньому працювало, в тому числі й за сумісництвом, 4 доктори і 13 кандидатів наук [4], а вже через рік в інституті працювало 9 докторів та 23 кандидати наук.

Навчання курсантів здійснювалося на трьох факультетах. Наказом МВС України від 15 січня 1993 р. № 15 було створено слідчо-криміналістичний факультет.

Із самого початку своєї діяльності Харківський інститут внутрішніх справ почав надавати методичну допомогу іншим навчальним закладам системи МВС, готувати для них через свою ад'юнктуру науково-педагогічні кадри (з 1992 р. за 6 спеціальностями), розробляти та видавати підручники й іншу навчальну літературу.

Із 17 листопада 1993 р. Інститут внутрішніх справ став самостійним вищим навчальним закладом – Харківським інститутом внутрішніх справ МВС України. Головним управлінням акредитації закладів освіти інститут було занесено до Державного реєстру закладів освіти України й надано ліцензію на право здійснення освітянської діяльності за III рівнем акредитації за спеціальністю «правознавство» з обсягом прийому 675 осіб [5, с. 20]. Звіт Харківського інституту внутрішніх справ за 1993 р. містить таку інформацію щодо кадрового складу: докторів наук, професорів – 16; кандидатів наук, доцентів – 63.

Провідними напрямками науково-дослідної діяльності інституту в 1992–1993 рр. були такі: дослідження фундаментальних і прикладних проблем юриспруденції, психології, інформатики та інших наук, питань охорони правопорядку, теорії та практики боротьби із злочинністю; підготовка навчальних і навчально-методичних посібників, текстів лекцій, виконання дослідних робіт, спрямованих на вдосконалення навчального процесу; вивчення й узагальнення досвіду органів внутрішніх справ України та зарубіжних держав; участь у розробці й обговоренні проектів законів, підзаконних актів, вивчення практики їх застосування; підготовка кандидатських і докторських дисертацій.

Учені інституту зробили значний внесок у розробку концепції та основних положень проекту Конституції України. Ця робота одержала визнання з боку керівництва республіки, Верховної

Ради України, широкої юридичної громадськості та народних депутатів України. Крім того, співробітники інституту брали участь у розробці проектів законів України «Про Конституційний суд», «Про громадянство», «Про міліцію», «Про прокуратуру», зокрема лише у 1992–1993 рр. вони взяли участь у розробці й рецензуванні понад 30 проектів законів. Безпосередньо до законотворчого процесу були залучені ректор О. М. Бандурка, професор О. А. Пушкін (очолював групу з розробки Цивільного кодексу України), доцент О. К. Безсмертний (входив до складу робочої групи з підготовки Адміністративного кодексу) та доктор юридичних наук О. Н. Ярмиш (був науковим консультантом комісії Верховної Ради України з питань правопорядку та боротьби із злочинністю).

У травні 1994 р. Міністерство освіти України ухвалило рішення про розширення освітянської діяльності Харківського інституту внутрішніх справ. Інституту було надано право підготовки фахівців за спеціальностями «Правознавство», «Правоохоронна діяльність», «Фінанси і кредит», «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності», «Психологія. Практична психологія в правоохоронній сфері», «Соціальна робота. Прикладна соціологія», «Управління персоналом. Економіка і управління соціально-культурною сферою», «Комп'ютерні системи обробки інформації та управління», «Охорона навколишнього середовища. Менеджмент природно-охоронної справи». Завдяки заходам, ужитим керівництвом інституту, в найскрутніші часи економічних негараздів перехідного періоду в історії України в інституті вдалося не лише зберегти кращі науково-педагогічні кадри Харківщини, а й розпочати підготовку нової генерації науковців, налагодити роботу ад'юнктури та 5 спеціалізованих учених рад.

У січні 1993 р. відповідно до рішення Міністерства освіти і науки України було створено Вчену раду Харківського інституту внутрішніх справ. Перше її засідання відбулося 6 січня 1993 р. До складу цієї ради спочатку входило 29 осіб – представників керівного та професорсько-викладацького складу Харківського інституту внутрішніх справ. Першим головою Вченої ради став О. М. Бандурка.

Таким чином, Харківський інститут внутрішніх справ МВС України за стислі терміни перетворився на провідний вищий заклад освіти не лише системи МВС, а в цілому України, і вже у 1994 р. сформувалися об'єктивні передумови для зміни його статусу. Харківський інститут внутрішніх справ вийшов на новий, вищий – вже університетський рівень організації навчального закладу. Для розгляду питання про створення університету необхідно було попередньо узгодити проект постанови уряду, крім МВС України, з Міністерством освіти, Міністерством економіки та низкою структурних підрозділів Кабінету Міністрів України. Ректор інституту заручився листом підтримки від 55 народних депутатів, представника Президента України в Харківській області О. С. Масельського та Харківської міської ради. Позитивну роль відіграла також підтримка тодішнього віце-прем'єр-міністра з гуманітарних питань І. Ф. Кураса. Зокрема, серед народних депутатів України підтримали створення університету О. О. Дьомін, В. В. Мухін, В. І. Суслов, Л. В. Бородіч, І. Г. Білас, В. М. Недригайло, В. О. Євдокимов, І. Р. Юхновський, В. Л. Мусіяка та інші. Коли пропозиція про створення університету ще тільки обговорювалась і постало питання про його назву, з цього приводу висловлювалися різні думки, наприклад «Східноукраїнський», «Слобожанський», «Харківський правовий», але зупинилися на короткій назві – «Університет внутрішніх справ» [6; 7].

Успіхи в роботі з підготовки кваліфікованих кадрів і високі темпи всебічного розвитку молодого навчального закладу стали підставою для його переведення на вищий, якісно новий рівень. Постановою Кабінету Міністрів України від 22 листопада 1994 р. № 787 за підписом Прем'єр-міністра України В. А. Масола та міністра Кабінету Міністрів України В. П. Пустовойтенка Харківському інституту внутрішніх справ було надано статус університету [8].

Брак підготовлених кадрів для міліції на початку 1990-х років змусив керівництво університету розширити мережу заочного навчання. Так виникли наші відділення у Полтаві, Мелітополі, Євпаторії та в інших містах України.

На 1995 р. штатна структура університету нараховувала 1345 осіб постійного складу, зокрема: вищого начальницького складу – 1, старшого та середнього начальницького складу – 804, молодшого й рядового начальницького складу – 116, керівників, фахівців, службовців та робітників – 424 [5, с. 22]. В університеті для поглиблення спеціальної підготовки фахівців-правоохоронців було відкрито нові факультети. У 1994 р. заочне відділення було реорганізовано у факультет заочного навчання. У 1995 р. було створено факультет громадської безпеки для

підготовки фахівців за спеціальністю «Правоохоронна діяльність». У 1996 р. було започатковано факультет права та підприємництва.

Університет став піонером організації довузівської підготовки в системі МВС України як складової багатоступеневої освіти. 30 серпня 1995 р. при Університеті внутрішніх справ розпочав свою діяльність Юридичний ліцей, який здійснював навчання для здобуття повної загальної середньої освіти з поглибленою юридичною та посиленою фізичною підготовкою і правоохоронною орієнтацією дітей, батьки яких – працівники органів внутрішніх справ, які загинули чи отримали каліцтво під час боротьби зі злочинністю та охорони громадського порядку, а також інших обдарованих дітей. Перших ліцейстів Юридичний ліцей при Національному університеті внутрішніх справ прийняв на навчання у вересні 1995 р. (до занять приступили 72 юнаки). Строк навчання було визначено у 3 роки. Ліцей став першим таким закладом у системі МВС України.

У 1996 р. розпочав роботу Інститут перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників ОВС, створений на виконання Комплексної цільової програми боротьби зі злочинністю на 1996–2000 рр. У ньому здійснювались перепідготовка та навчання працівників органів внутрішніх справ з усіх регіонів України.

Крок за кроком, з року в рік університет успішно наближався до міжнародних стандартів організації вищої освіти. Цей процес був пов'язаний зі змінами форм підготовки фахівців і відповідним реформуванням структури вищого навчального закладу. А 9 травня 1999 р. Державна акредитаційна комісія видала університету сертифікат про проходження акредитації за IV рівнем.

У 1999 р. на 9 факультетах університету навчалось понад 7000 курсантів та слухачів, здійснювалася підготовка фахівців за 8 спеціальностями та 12 спеціалізаціями. Навчальний процес забезпечувала 41 кафедра, де працювало понад 410 викладачів, серед яких 36 професорів і докторів наук, понад 160 доцентів і кандидатів наук. Це дало змогу знову підвищити статус університету як вищого навчального закладу. В указі Президента України Л. Д. Кучми від 2 березня 2001 р. № 125 «Про надання статусу національного Університету внутрішніх справ» указувалося: «Ураховуючи вагомий внесок Університету внутрішніх справ (м. Харків) у підготовку висококваліфікованих кадрів для правоохоронних органів, беручи до уваги загальнодержавне та міжнародне визнання результатів його діяльності, постановляю: «Надати Університету внутрішніх справ статус національного і надалі іменувати його – Національний університет внутрішніх справ».

Що стосується осмислення змісту поняття «національний», якщо мати на увазі саме Харківський університет внутрішніх справ, то ця символічна значущість не обмежується лише офіційним статусом, її слід розуміти ще і в територіальному контексті. У цьому розумінні ВНЗ є скоріше загальнонаціональним, адже його численні структурні підрозділи були розташовані, крім Харкова, у багатьох містах України.

У 2001 р. було створено єдиний на той час в Україні спеціальний факультет для підготовки фахівців для міжнародних миротворчих місій і цивільної поліції ООН. Факультет здійснював підготовку працівників органів внутрішніх справ за спеціальністю «Міжнародна правоохоронна діяльність». Випускників факультету готували для роботи в підрозділах органів внутрішніх справ, які відповідали за розкриття та розслідування транснаціональних злочинів, а також злочинів, що були скоєні громадянами України за кордонами держави й іноземними громадянами на території нашої держави, та для роботи за кордоном згідно з міжнародними договорами України.

16 листопада 2001 р. постановою Кабінету Міністрів України у складі Національного університету внутрішніх справ були створені Кримський та Одеський юридичні інститути, 13 березня 2002 р. – Херсонський юридичний інститут, 21 серпня 2003 р. – Кіровоградський юридичний інститут. Із травня 2001 р. у складі університету діє Сумська філія. Завдяки такій комплексній структурі виникла можливість формування єдиної освітнянської політики, наукової кооперації та створення єдиних навчальних планів.

Невдовзі університет став багатопрофільним. Ця багатопрофільність полягала в тому, що в ньому готували фахівців за різними напрямками підготовки: працівників слідчих апаратів, служб кримінальної міліції, підрозділів по боротьбі з незаконним обігом наркотиків, зі злочинами в інформаційній сфері, у справах неповнолітніх, протидії економічній злочинності. В університеті готували, крім юристів широкого профілю, також економістів, фінансистів, психологів, соціологів, програмістів та інших. Це давало змогу курсантам або студентам після проходження основного курсу навчання вступити до магістратури чи ад'юнктури, тобто пройти шлях від

ліцеїста до професора або академіка. На першому етапі розвитку університету до роботи залучали фахівців із цивільних ВНЗ, а за 10 років щорічно в ньому захищали 5–6 докторських і 30–35 кандидатських дисертацій. Щоб оцінити, багато це чи мало, можна навести таку цифру: 10–15 % кандидатських і докторських дисертацій з юриспруденції по Україні в цілому в ці роки захищали саме наші фахівці [4].

Університет внутрішніх справ успішно реалізує ще один зміст поняття «національний» – він розширює свої міжнародні контакти і здійснює представництво української відомчої науки й освіти на міжнародному рівні. Уже в 1998 р. було розпочато перший великий міжнародний проект, покликаний виявити причини, соціологічні чинники та механізми розповсюдження наркотиків серед молоді, який здійснювався протягом трьох років спільно з Німеччиною та Іспанією. Показовим у цьому плані став 2001 р., коли вчені університету розпочали роботу в кількох багаторічних дослідницьких проектах. Того ж року успішно було виконано п'ять масштабних міжнародних наукових проектів з актуальних проблем правоохоронної діяльності за кошти зарубіжних донорських фондів. Міжнародні науково-практичні заходи, які проводилися університетом, підтверджують його вагомий авторитет у науковому світі та світі фахівців практичних підрозділів ОВС.

Список бібліографічних посилань

1. Архів ХНУВС. 1991. Спр. № 01–03. Т. 1. Арк. 24, 230.
2. Архів ХНУВС. 1992. Спр. № 01–03. Т. 1. Арк. 49.
3. Архів ХНУВС. 1993. Спр. № 01–03. Т. 1. Арк. 24.
4. Боєва Т. Олександр Ярмиш: 10 років – перший крок. *Служимо закону*. 2004. № 10 (34). С. 4.
5. Знання. Закон. Честь: Національний університет внутрішніх справ. 1994–2004. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. С. 20, 22.
6. Харківський національний університет внутрішніх справ : ювілейне вид. / під заг. ред. С. М. Гусарова ; редкол.: О. М. Бандурка, О. М. Головка, В. А. Греченко та ін. Харків, 2015. 352 с.
7. Бандурка О. М. Як це було: екскурс в історію // Харківський національний університет внутрішніх справ : ювілейне вид. / під заг. ред. С. М. Гусарова ; редкол.: О. М. Бандурка, О. М. Головка, В. А. Греченко та ін. Харків, 2015. С. 36–37.
8. Про створення Університету внутрішніх справ : постанова Кабінету Міністрів України від 22.11.1994 № 787. *Урядовий кур'єр*. 1994. 5 груд. С. 6.

Одержано 07.11.2017

УДК 343.12(091)(477)

Сергій Миколайович ГУСАРОВ,

доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної академії правових наук України,
заслужений юрист України, професор кафедри адміністративного права і
процесу факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8136-0694>

ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ НА СЛОБОЖАНЩИНІ

Підготовка кадрів для правоохоронної системи на території Слобожанщини має свою досить цікаву історію. Вона нерозривно пов'язана зі становленням юридичної освіти і поліцейської підготовки в Харкові. Витоки цих процесів сягають початку XIX століття, коли було утворено Харківський імператорський університет, де готували юристів, правоохоронців, урядників, станових приставів, поліцейські кадри. Тому ретроспективний огляд вивчення досвіду діяльності правоохоронної системи та дослідження правових засад функціонування підготовки кадрів для неї дають значний матеріал не лише для наукових узагальнень, а й для визначення напрямків удосконалення організації та діяльності сучасних правоохоронних органів [1, с. 245].

Після бурхливих подій Жовтневої революції та Громадянської війни 1917–1920 рр. правоохоронців на території Харківщини готували: Інститут народного господарства (1920–1930 рр.); Харківський інститут радянського будівництва і права (1930–1937 рр.); Харківський